

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekt.

11. oktober 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Beskæftigelsesministeriets grundnotat vedrørende Kommissionens meddelelse om den europæiske sociale dialog, herunder forslag til etablering af et socialt trepartstopmøde.

Pia Kjaersgaard

Grundnotat

Folketingets Europaudvalg
Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg

ldj
AlCenter

Kommissionens meddelelse om den europæiske sociale dialog, herunder forslag til etablering af et socialt trepartstopmøde

4. oktober 2002

Sag nr. 7171-0030

Resume

Kommissionen har fremlagt en meddelelse af 26. juni 2002 vedr. den sociale dialog på europæisk plan. Formålet med meddelelsen er at styrke den sociale dialoges rolle i fremtiden ved at udvikle nye tilgange for konsultationer med parterne om beskæftigelse, økonomisk politik og social beskyttelse og ved at introducere nye måder for parterne at bidrage til gennemførelsen af den europæiske strategi for økonomiske og sociale reformer (Lissabon-strategien).

Kommissionen foreslår en lang række initiativer m.v. til fremme af den sociale dialog og fremlægger et konkret forslaget til rådsafgørelse om et socialt trepartstopmøde. Hensigten med forslaget er, at man på højeste politiske niveau bringer den sociale trojka, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter på europæisk niveau sammen mindst en gang om året og altid forud for forårsmødet i Det Europæiske Råd (DER). Mødets diskussioner og resultater skal derefter rapporteres til DER.

1. Baggrund

Kommissionen vedtog den 26. juni 2002 en meddelelse om den sociale dialog på europæisk plan - KOM(2002)341 endelig - med titlen "Den europæiske sociale dialog som drivkraft bag modernisering og omstilling".

Meddelelsen inkluderer et forslag til rådsbeslutning om et "socialt trepartstopmøde om vækst og beskæftigelse". Forslaget har hjemmel i EU-traktatens art. 202, hvorved Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter udtalelse fra Europa-Parlamentet.

I henhold til EU-traktatens art. 138 er Kommissionen ansvarlig for at fremme og understøtte den sociale dialog på europæisk plan. Kommissionens meddelelse ligger inden for denne ramme og følger parternes erklæring fra Det Europæiske Råds møde i Laeken i december 2001 og konklusionerne fra High Level Group on Industrial Relations and Change, som blev publiceret i april i år.

2. Indhold

Formålet med meddelelsen og forslaget til rådsbeslutning er at styrke den sociale dialoges rolle i fremtiden ved at udvikle nye tilgange til konsultationer med parterne om beskæftigelse, økonomisk politik og social beskyttelse og

ved at introducere nye måder for parterne at bidrage til gennemførelsen af den europæiske strategi for økonomiske og sociale reformer (Lissabon-strategien).

Kommissionen fremhæver i meddelelsen, at den sociale dialog af Det Europæiske Råd i Barcelona blev anerkendt som en væsentlig dimension af den europæiske samfunds- og udviklingsmodel med et højt niveau for social beskyttelse, omfattende investeringer i uddannelse og kvalifikationer og reformer med henblik på at gøre økonomien mere dynamisk.

Kommissionen vurderer, at de omfattende resultater, som arbejdsmarkedets parter allerede har opnået nu bør udbygges yderligere ved hjælp af en ny form for samråd om beskæftigelsen, den økonomiske politik og den sociale beskyttelse samt nye forslag til, hvordan arbejdsmarkedets parter kan bidrage til gennemførelsen af strategien for økonomiske og sociale reformer, bl.a. i forbindelse med koordineringen på europæisk plan af beskæftigelsespolitikkerne.

Kommissionen vurderer, at det er nødvendigt at inddrage arbejdsmarkedets parter mere aktivt i beslutningsprocessen i EU og de europæiske institutioner gennem en mere omfattende høring baseret på de procedurer, der blev indført i traktaten allerede i 1992. Denne rolle for den sociale dialog er især vigtig i lyset af den kommende udvidelse på et tidspunkt, hvor aktørerne og traditionerne for partnerskab stadig er svage i mange af kandidatlandene til trods for den støtte, der udspringer af arbejdsmarkedets parters initiativer og Fællesskabets programmer.

Kommissionen nævner i øvrigt, at man går ind for at der etableres en dialog med de øvrige aktører i civilsamfundet. Kommissionen opfordrer derfor arbejdsmarkedets parter til at udvikle specifikke tiltag eller samarbejdsinitiativer sammen med de repræsentative organisationer på alle de relevante områder.

Kommissionen vil arbejde for, at den sociale dialog i højere grad kan bidrage til en bedre forvaltningspraksis i Europa via en række forslag på væsentlige områder: en forbedret *høringsprocedure*, arbejdsmarkedets parters *repræsentativitet*, bedre sammenhæng mellem og øget inddragelse af de *forskellige niveauer* samt større *åbenhed* i dialogen.

Meddelelsen indeholder som nævnt ovenfor også et forslag til rådsafgørelse om et socialt trepartstopmøde.

Kommissionen foreslår, at man på højeste politiske niveau bringer den sociale trojka, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter på europæisk niveau sammen mindst en gang om året og altid forud for forårsmødet i Det Europæiske Råd (DER). Mødets diskussioner og resultater skal derefter rapporteres til DER.

Formålet skal være at sikre en fortsat udveksling af synspunkter mellem Rådet, Kommissionen og parterne med henblik på at styrke parternes bidrag - på basis af deres sociale dialog - til de forskellige elementer i den integrerede økonomiske og sociale strategi, som blev iværksat af DER Lissabon i marts

2000 og suppleret af DER Göteborg i juni 2001. Det drejer sig om den makroøkonomiske dialog, dialogen om beskæftigelsen og dialogen om den sociale beskyttelse.

Samtidig indebærer forslaget, at rådsbeslutning 99/207/EØF vedr. etablering af Det Stående Udvalg for Beskæftigelse ophæves. Kommissionen er enig i med parterne i, at Det Stående Udvalg for Beskæftigelse ikke gav mulighed for at af lade samrådet mellem Rådet, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter fokusere på samtlige elementer i Lissabon-strategien.

3. Gældende dansk ret

Danske bestemmelser vil ikke blive påvirket af forslaget.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen begrundet ikke forslaget i henhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Regeringen finder, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da forslaget sigter mod at fremme den rolle, som arbejdsmarkedets parter på europæisk plan spiller i gennemførelsen af Lissabon-strategien.

5. Høring

Meddelelsen og forslaget har været sendt i høring i EF-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

LO hilser generelt meddelelsen velkommen. LO finder det positivt, at Kommissionen erkender, at aftaler er den rigtige vej frem, og at de europæiske parter bør udvikle deres autonome forhandlinger.

LO er enig med Kommissionen i, at parterne bør inddrages bedre i den åbne koordinering og i gennemførelsen af Lissabon-strategien. En udvikling af en åben koordinering vedr. kvaliteten af industrielle relationer vil give dansk fagbevægelse mulighed for aktivt at arbejde for yderligere at fremme danske traditioner i den europæiske fagbevægelse. LO kan støtte en åben koordinering af faglige emner inden for den sociale dialog, men det understreges, at det vil kræve store ressourcer på alle planer, herunder koordinering på nationalt niveau og teknisk assistance på europæisk niveau, hvis det skal lade sig gøre. Parternes koordinering bør begrænses til det helt væsentlige, og procedurerne gøres så enkle og ikke-bureaukratiske som muligt.

LO peger samtidig på, at Kommissionen ensidige fokus på den åbne koordinering og Lissabon-strategien ikke må føre til, at Kommissionen ikke også fremover lever op til sit ansvar med hensyn til at udvikle mere bindende minimumsstandarder på et stigende niveau i et udvidet EU.

LO støtter Kommissionens forslag til en rådsafgørelse om oprettelse af et trepartsforum for vækst og beskæftigelse.

LO finder, at Kommissionens forslag om en code of conduct for høring af parterne fra alle relevante generaldirektorater er et vigtigt initiativ, som LO tidligere har efterlyst.

LO kan støtte en mere struktureret dialog med Employment Committee og Social Protection Committee på både politisk og teknisk plan. LO peger dog på, at Kommissionens planer er ikke helt klare og eksempelvis ikke indebærer nogen styrkelse af den makroøkonomiske dialog. Endelig stillingtagen må afvente nærmere afklaring.

LO finder det uklart, hvad Kommissionen mener med, at frivillige aftaler som en retskilde i EU bør tages i betragtning ved den kommende reform af traktaten. LO efterlyser i den sammenhæng en afklaring de forskellige europæiske aftalers juridiske status og EU's kompetence.

LO peger på, at Kommissionen ikke siger noget om sektordialogen ud over, at den fortsat bør udvides. LO mener, at Kommissionen bør mindes om, at den har en forpligtelse til at udvikle sektordialogen gennem en passende blanding af pisk og gulerod også på sektorniveau. Kommissionen bør i den forbindelse prioritere oprettelse af sektorkomiteer i manglende sektorer ikke mindst i den offentlige sektor. LO mener endvidere, at Kommissionen bør opfordres til at fremlægge en særlig meddelelse om udvikling af sektordialogen.

Med hensyn til social dialog i kandidatlandene mener LO, at Kommissionen bør være meget mere konkret og målrette flere af de afsatte midler til denne opgave. Udviklingen af den sociale dialog i kandidatlandene må ikke ske på bekostning af de midler, der stilles til rådighed for den nuværende sociale dialog.

Endelig bemærker LO, at den nordlige dimension ikke er nævnt under EU's bilaterale relationer. Rusland er en joker for både fred, sikkerhed og verdensøkonomien. Inddragelse af social dialog i dette samarbejde er derfor af stor betydning.

DA hilser Kommissionens meddelelse og forslag til en rådsafgørelse velkommen.

DA vurderer, at en styrkelse af den sociale dialog på europæisk plan, som Kommissionen foreslår, vil være fordelagtig for alle parter. Set fra en dansk synsvinkel vil det blive meget lettere at bidrage til realiseringen af de fælles målsætninger, uden at det vil betyde uhensigtsmæssige gnidninger mellem den danske måde at forvalte arbejdsmarkedspolitikken på og de initiativer, der tages i EU regi.

DA støtter Kommissionens opfordring om at styrke arbejdsgivernes engagement i såvel udformningen som udmøntningen af de økonomiske og sociale reformprocesser i forbindelse med den åbne koordinationsmetode, men ser samtidig en risiko for, at det vil kunne foranstalte en "proces i processen" på europæisk niveau, eller blot skabe mere bureaukrati og papirarbejde end reelle reformer.

DA peger på, at Kommissionens forslag om at udvikle indikatorer for at kunne foretage en løbende måling af kvaliteten af arbejdsmarkedsrelationerne i Europa med det formål at "standardisere" de nationale parters bidrag, absolut ikke er i overensstemmelse med principperne i den åbne koordinationsmetode eller med nærhedsprincippet. De forudsætter derimod nationale løsninger på fælles europæiske udfordringer. På grundlag af de hidtidige erfaringer med indikatorer mener DA ikke, at disse har bidraget til at højne kvaliteten for den sociale dialog.

DA støtter, at arbejdsmarkedets parter involveres mere i f.eks. beskæftigelsesprocessen både på europæisk plan, gennem UNICE og EFS og f.eks. i et årligt trepartsmøde, og på nationalt plan, men uden at der etableres en selvstændig parallel europæisk proces hos parterne, og uden at parternes nationale bidrag harmoniseres eller formaliseres gennem ensrettede "europæiske løsninger".

DA mener, at der er behov for at tydeliggøre, at det politiske ansvar for realiseringen af f.eks. beskæftigelsesprocessen ikke skubbes over på virksomhederne eller arbejdsmarkedets parter og derved fritstiller f.eks. Det Europæiske Råd.

Parterne er parate til at tage et større engagement i udformningen af den europæiske arbejdsmarkedspolitik, sådan som det fremgår af fælleserklæringen fra december 2001. Dette forudsætter, at regeringerne både nationalt og forsamlet i Det Europæiske Råd ligeledes er parate til at skabe de rette rammer og vilkår for parternes virke. Det bør pointeres, at også begivenheder på de nationale arbejdsmarkeder via medvirken af de nationale parter i samme grad ligger inden for den samlede europæiske proces.

DA mener desuden, at det bør sikres, at medlemsstaterne i langt højere grad involverer arbejdsmarkedets parter i udformningen af den nationale strategi til fremme af beskæftigelsen (NAP'en).

DA vurderer, at Kommissionens forslag i punkt 1, 4 og 7 vil bevirke flere administrative byrder, bureaukrati og ulæste rapporter, hvorfor DA ikke kan støtte initiativerne. DA finder generelt, at Kommissionen ikke skal spille en rolle i dialogen mellem parterne i medlemsstaterne.

For så vidt angår forslaget om et socialt trepartstopmøde mener DA, at der bør skabes større gennemsækelighed omkring topmødets og parternes rolle i realiseringen af Lissabon-målsætningerne. DA opfordrer til, at det sikres, at trepartstopmøderne bliver et forum for løbende dialog, samarbejde og indflydelse på udviklingen af beskæftigelsesprocesserne.

Vedr. Kommissionen opfordring til arbejdsmarkedets parter om i langt højere grad at indgå aftaler, der kan integreres i EU-retten eller iværksættes efter arbejdsmarkedets egne regler understreger DA, at det ikke er omfanget af aftaler, der er afgørende, men derimod europæisk merværdi og kvalitet af aftalen eller initiativet. DA mener, at en tættere dialog på EU-plan og en større inddragelse af arbejdsmarkedets parter i udmøntningen nationalt vil kunne skabe effektive og bæredygtige resultater.

DA tager kraftigt afstand fra Kommissionens bemærkninger om relevansen af europæiske kollektive overenskomster som retskilder. En ide, der også har været luftet i Europa-Parlamentet, som led i at Parlamentet ønsker større indflydelse på arbejdsmarkedspolitikken.

DA er endvidere imod, at diskussionen om europæiske overenskomster som retskilder inddrages i debatten om udarbejdelsen af en ny traktat. DA kræver, at man fra dansk side tager kraftigt afstand fra Kommissionens bemærkninger. Endvidere vil DA opfordre til, at man fra dansk side går imod Kommissionens ideer i forbindelse med arbejdet i Konventet om Europas fremtid.

Det er DA's holdning, at indførelse af europæiske overenskomster som retskilder dels vil underminere parternes autonomi og derved den sociale dialog på europæisk niveau, og dels vil underminere de arbejdsretlige traditioner i Danmark. De nationale systemer for retshåndhævelse er meget forskellige og set fra en dansk vinkel, er det ikke i vores interesse at få en fælles europæisk retshåndhævelsesmekanisme.

DA vil anmode om, at man fra dansk side klarlægger Kommissionens hensigter, herunder hvilke retshåndhævelsesmekanismer Kommissionen forestiller sig i forbindelse med europæiske overenskomster.

KL og Personalestyrelsen har ingen bemærkninger til selve meddelelsen.

For så vidt angår forslaget til rådsafgørelse om etablering af et socialt trepartstopmøde ønsker KL og Personalestyrelsen, at der sker en ligestilling af de offentlige og private arbejdsgivere i forslagets artikel 3, stk. 2, 3. afsnit. Der peges på, at kun UNICE og ETUC er nævnt som de organisationer, der skal forestå den tekniske koordinering vedr. sammensætningen af de to delegationer, der repræsenterer arbejdsmarkedets parter ved topmødet. KL og Personalestyrelsen ønsker derfor at CEEP, De Offentlige Arbejdsgiveres Europæiske Organisation, nævnes på lige fod med UNICE. KL peger på, at de offentlige arbejdsgiverorganisationer ikke på nogen måde er underlagt de private organisationer.

Amtsrådsforeningen hilser meddelelsen velkommen og er specielt positiv over for forslaget om at sikre bedre inddragelse af forskellige niveauer i den sociale dialog og at anvende subsidiaritetsprincippet på arbejdsmarkedet.

Amtsrådsforeningen er også positivt stemt over for forslaget om et trepartstopmøde. Amtsrådsforeningen støtter Kommissionens forslag om større involvering af parterne på europæisk niveau, men påpeger samtidig nødvendigheden af at disse får de fornødne rammer til at udarbejde og organisere grundige og bæredygtige arbejdsprogrammer. Endelig er Amtsrådsforeningen enig med KL og Personalestyrelsen i, at både de offentlige og private arbejdsgiverorganisationer bør repræsenteres i forslaget i stedet for alene at lade UNICE forestå koordineringen.

FA hilser med tilfredshed, at Kommissionen understreger arbejdsmarkedets parter vigtige rolle i forbindelse med udviklingen af det europæiske arbejdsmarked. Det er FA's opfattelse, at meddelelsen vil betyde, at de europæiske arbejdsmarkedsparters indflydelse fremmes, så aftalemodellen kan anvendes frem for en detailregulering på europæisk plan.

FA støtter, at Kommissionen agter at lave en speciel Internet-service med information om den sociale dialog.

FA støtter også meddelelsens opfordring til at der sker et øget samarbejde på sektorniveau og hilser det velkomment, at Kommissionen agter at give øget støtte til at udvikle sektordialogen. FA peger dog på, at det vil være nødvendigt med økonomisk støtte for at udvikle projekter, rundsborde samt møder m.v.

For så vidt angår forslaget om et socialt trepartstopmøde mener FA, at dette bør ses i sammenhæng med den sociale sektordialog, hvor etablering af de 27 komitéer ifølge FA klart indikerer et ønske om en effektiv, fremadrettet social dialog. FA mener derfor, at der bør være mulighed for repræsentation i en ikke defineret form mellem sektordialogen og trepartstopmødet.

AC finder det positivt, at Kommissionen lægger op til at styrke den sociale dialog på europæisk, nationalt og lokalt plan. AC finder, at meddelelsen indeholder mange gode og progressive initiativer, som AC støtter.

For så vidt angår forslaget til rådsafgørelse ønsker AC, at det kommer til at fremgå klarere at nærværende notat, hvorledes kontakten mellem parterne og Rådet vil finde sted, såfremt forslaget bliver vedtaget.

FTF kan tilslutte sig de overordnede tanker i meddelelsen, at arbejdsmarkedets parter er en helt afgørende faktor i moderniseringen og omstillingen af arbejdsmarkedet.

Mens FTF finder det positivt med den lange række af forslag på både transnationalt-, nationalt-, lokalt samt på virksomhedsplan men mener, at det afgørende for Kommissionen må være at fokusere på det transnationale. Den nationale sociale dialog kan understøttes, men skal som hovedregel udvikles i overensstemmelse med national kultur og historie og bør ikke forsøges standardiseret.

FTF støtter fuldt ud Kommissionens ønske om parternes inddragelse i den åbne koordinationsmetode. FTF foreslår, at man anvender erfaringerne fra beskæftigelsesområdet som udgangspunkt for parternes inddragelse.

FTF støtter Kommissionens forslag til rådsafgørelse om et socialt trepartstopmøde. FTF peger dog på, at etableringen af et socialt trepartstopmøde vedrørende Lissabon-strategien må ikke føre til en svækkelse af den europæiske beskæftigelsesstrategi. Der bør således fortsat være en dialog mellem Rådet, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter om beskæftigelsesretningslinierne på europæisk niveau. I den forbindelse bør arbejdsmarkedets parter på europæisk niveau inddrages stærkere forud for udarbejdelse af udkast til forslag til beskæftigelsesretningslinier.

FTF understreger, at udformning, implementering og opfølgning i forhold til de nationale handlingsplaner udgør krumtappen i den europæiske beskæftigelsesstrategi. De nationale handlingsplaner er medlemsstaternes ansvar, men den største effekt opnås, såfremt arbejdsmarkedets parter bidrag integreres i den nationale handlingsplan. FTF støtter derfor en integreret strategi. I forlængelse heraf finder FTF det ikke er hensigtsmæssigt, at arbejdsmarkedets parter herudover etablerer selvstændige processer på europæisk og nationalt niveau.

Både AC og FTF finder det særligt vigtigt, at man fra dansk side støtter Kommissionens forslag om, at de europæiske sociale parter i deres fælles arbejdsprogram redegør for målene for den sociale dialog.

AC og FTF finder endvidere, at Kommissionens forslag om at udvikle indikatorer til løbende at kunne foretage en måling af kvaliteten i arbejdsmarkedsrelationerne i Europa er et vigtigt initiativ. Det er AC's og FTF's opfattelse, at der er behov for løbende at undersøge den nationale effekt af arbejdsmarkedsrelationerne i Europa, ikke mindst i lyset af den nyligt indgåede europæiske aftale om telearbejde, og at Kommissionen i meddelelsen opfordrer de europæiske sociale parter til i langt højere grad at udnytte deres forhandlingskompetence.

6. Tidligere forelæggelse

Meddelelsen eller forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser.

